

LARA - tilaston dokumentaatiojärjestelmä

Metatietojen täyttöohjeet

Tämä ohje ei toistaiseksi ole Suomen virallisen tilaston
neuvottelukunnan vahvistama.

6.2.2020

Sisällys

1	Yhteystieto.....	4
1.1	Organisaatio.....	4
1.2	Organisaatiosyksikkö.....	4
1.3	Yhteys henkilön nimi.....	4
1.4	Yhteys henkilön tehtävä.....	4
1.5	Yhteyspostiosoite.....	4
1.6	Yhteys sähköposti.....	4
1.7	Yhteys puhelinnumero.....	4
1.8	Yhteys faksinumero.....	4
2	Metatiedon päivitys.....	4
2.1	Metatieto viimeksi varmennettu.....	4
2.2	Metatietoa viimeksi lisätty.....	4
2.3	Metatiedon viimeisin päivitys.....	5
3	Tilaston kuvaus.....	5
3.1	Tilaston yleiskuvaus.....	5
3.2	Luokitukset.....	5
3.3	Kattavuus.....	5
3.4	Tilastolliset käsitteet ja määritelmät.....	5
3.5	Tilastoyksikkö.....	5
3.6	Tilaston perusjoukko.....	6
3.7	Viitealue.....	6
3.8	Ajallinen kattavuus.....	6
3.9	Perusajankohta.....	6
4	Mittayksikkö.....	6
5	Viiteajankohta.....	6
6	Toimintavaltuudet.....	6
6.1	Lainsäädäntö ja muut sopimukset.....	6
6.2	Tietojen jakaminen.....	7
7	Tilastollinen tietosuojatietosuojaperiaatteet.....	7
7.1	Tietosuojaperiaatteet.....	7
7.2	Tietosuojatietosuojatietosuojaperiaatteet ja -turva tietojen käsiteltäessä.....	7
8	Julkistamispolitiikka.....	8
8.1	Julkistamiskalenteri.....	8
8.2	Pääsy julkistamiskalenteriin.....	8

6.2.2020

8.3	Käyttäjien käyttöoikeudet	8
9	Jakelutiheys	9
10	Saatavuus ja selkeys	9
10.1	Lehdistötiedote (Tilastojulkistus)	9
10.2	Julkaisut (laajemmat/muut)	9
10.3	Verkkotietokanta	9
10.4	Yksikkötason aineistojen saatavuus.....	9
10.5	Muu tiedonjakelu	10
10.6	Menetelmädokumentointi	10
10.7	Laatudokumentointi.....	10
11	Laadunhallinta	10
11.1	Laadunvarmistus.....	10
11.2	Laadun arviointi.....	10
12	Relevanssi	10
12.1	Käyttäjien tarpeet	10
12.2	Käyttäjätuettavuus	10
12.3	Täydellisyys	10
13	Tarkkuus ja luotettavuus	11
13.1	Tarkkuus ja luotettavuus yleisesti	11
13.2	Otantavirhe	11
13.3	Muut virhelähteet.....	11
13.3.1	Peittovirhe	11
13.3.2	Mittausvirhe.....	11
13.3.3	Katovirhe.....	11
13.3.4	Käsittelyvirhe.....	12
13.3.5	Mallista johtuva virhe.....	12
14	Oikea-aikaisuus ja täsmällisyys.....	12
14.1	Oikea-aikaisuus	12
14.2	Täsmällisyys	12
15	Johdonmukaisuus ja vertailukelpoisuus	12
15.1	Maantieteellinen vertailukelpoisuus.....	12
15.2	Ajallinen vertailukelpoisuus	12
15.3	Yhtenäisyys yli tilastoalueiden	13
15.3.1	Yhtenäisyys osavuositteisten ja vuosittaisten tilastojen välillä	13
15.3.2	Yhtenäisyys kansantalouden tilinpidon kanssa	13
15.4	Sisäinen yhtenäisyys.....	13

6.2.2020

16	Kustannukset ja vastausrasite.....	14
17	Tietojen revisoituminen	14
17.1	Tietojen revisoitumislinjaukset	14
17.2	Tietojen revisoitumiskäytännöt.....	14
18	Tilastoprosessi.....	15
18.1	Lähdeaineistot.....	15
18.2	Tiedonkeruun tiheys.....	15
18.3	Tiedonkeruumenetelmä	15
18.4	Aineiston/datan validointi	15
18.5	Tiedon käsittely	15
18.6	Oikaisut	16
18.6.1	Kausitasoitus.....	16
19	Kommentti.....	16

6.2.2020

1 Yhteystieto

Teknisiä tietoja, joiden sisältö on tarkistettava joka kerta. Tarkasta erityisesti yhteys henkilön tiedot.

1.1 Organisaatio

Esim. Tilastokeskus, Tulli, Luonnonvarakeskus

1.2 Organisaatioyksikkö

Esim. Yritystilastot

1.3 Yhteys henkilön nimi

Tilaston yhteys henkilön nimi

Yksi yhteys henkilö, joka tarvittaessa välittää kysymykset eteenpäin

1.4 Yhteys henkilön tehtävä

Tehtävänimike, esim. yliaktuaari

1.5 Yhteys postiosoite

Organisaation postiosoite

Esim. Luonnonvarakeskus

Tilastopalvelut

PL 2

00791 Helsinki

1.6 Yhteys sähköposti

Voi olla yhteissähköposti tai henkilökohtainen, jos yhteistä ei ole

Esim. palvelut.suhdanne@tilastokeskus.fi

1.7 Yhteys puhelinnumero

Alue- ja maakoodineen, esim. +358 29 551 NNNN

1.8 Yhteys faksinumero

Jos on, esim. +35829 551 NNNN

2 Metatiedon päivitys

Teknisiä päivämääriä koskien metatietojen päivittämistä tai sisällön muuttamista. Useimmiten päivämäärät ovat samoja.

2.1 Metatieto viimeksi varmennettu

Päivämäärä, jona vastuuhenkilö on tehnyt viimeisimmän varmennuksen, jolla vakuutetaan, että metatiedot ovat edelleen ajantasaisia, vaikka niiden sisältöä ei ole muutettu.

2.2 Metatietoa viimeksi lisätty

Päivämäärä, jona metatietoa on viimeksi jaettu.

Tarkista, että kohdan 2.1 päivämäärä ei ole aiempi kuin tämä.

6.2.2020

2.3 Metatiedon viimeisin päivitys

Päivämäärä, jona metatiedon sisältöä on viimeksi päivitetty.

Tarkasta, että kohdan 2.2. päivämäärä ei ole aiempi kuin tämä.

Lisäksi voidaan kertoa, oliko päivitys automaattinen vai manuaalinen.

3 Tilaston kuvaus

Tärkeä kappale, jossa kuvataan tilaston sisältöä ja keskeisiä käsitteitä.

3.1 Tilaston yleiskuvaus

Kuvaillaan tietoaineiston pääominaisuudet helposti ymmärrettävässä muodossa jaettujen tietojen ja indikaattorien osalta.

3.2 Luokitukset

Kirjataan kaikki luokitukset (esim. toimialaluokitus, sektoriluokitus) joita on käytetty tuotetussa tietoaineistossa (mukaan lukien luokitusten tarkat nimet sekä referenssi esim. TK:n luokitustietokantaan). Mainitaan myös käytetyt kokoluokat.

Esimerkki: Avoimet työpaikat

Avointen työpaikkojen perusjoukko koostuu yritysten toimipaikoista, jotka toimivat seuraavilla toimialoilla (TOL 2008): A, B-E, F, G-I, J, K-L, M-N, O-Q, R-S. Kokoluokkakajako noudattaa henkilöstömäärien luokitusta: 1–4, 5–9, 10–49, väh. 50.

3.3 Kattavuus

Kirjataan tuotetun tietoaineiston pääasiallisten talouden toimialojen, sektorien tai muiden sektorien kattavuus.

Esimerkki: Teollisuuden liikevaihtokuvaaja

Teollisuuden liikevaihtokuvaajan liikevaihto- muuttuja kattaa TOL 2008 – toimialaluokituksen pääluokat B Kaivostoiminta ja louhinta, C Teollisuus, D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta sekä E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta julkaistaan myös pääluokkien alasarjat toimialaluokituksen kaksinumeroitasolla.

Esimerkki: Tutkimus- ja kehittämistoiminta (julkinen sektori)

Tilasto kattaa julkiseen sektoriin kuuluvat valtion hallinnonalat ja siihen lukeutuvat tutkimuslaitokset, kuntia, sosiaaliturvarahastot ja -laitokset sekä yksityiset voittoa tavoittelemattomat yhteisöt. Käytetty sektoriluokitus on Sektoriluokitus 2012 (Tilastokeskus, Käsikirjoja 5, Helsinki 2012). Siinä yksiköt jaetaan omistajuuden, toiminnan tarkoituksen ja rahoitustavan perusteella eri sektoreihin.

3.4 Tilastolliset käsitteet ja määritelmät

Kuvaillaan lyhyesti tärkeimmät toimitetut muuttujat. Kirjataan toimitettujen muuttujien määritelmät ja tyypit, sekä tieto mahdollisista eroista ESS:n ja/tai muihin kansainvälisiin standardeihin verrattuna.

3.5 Tilastoyksikkö

Kirjataan perusyksiköt, joista tietoja tuotetaan. Nämä raportointiyksiköt (esim. yritys, toimipaikka, paikallisyksikkö, kotitaloudet...) voivat poiketa

6.2.2020

havaintoyksiköistä, joilta tietoa kerätään. Kuvailtaan tässä tapauksessa ero ja miten se otetaan huomioon tilastojen laatimisessa. Mikäli käytössä on rekisteriaineistoja tai vastaavia, kuvailtaan myös menetelmää yksiköiden yhdistämiseksi eri aineistojen välillä.

3.6 Tilaston perusjoukko

Kuvailtaan tilaston kohdeperusjoukko (yksi tai useampi) johon tietoaaineisto viittaa, eli perusjoukko, josta tuotetaan tietoa. Mikäli tiedonkeruussa käytetään rekisteriaineistoja, joiden havaintoperusjoukko ei vastaa tilaston kohdeperusjoukkoa, tulee nämä erot kuvailta. Myös otantakehikon tuottamia haasteita voidaan kuvata.

3.7 Viitealue

Kirjataan maa ja ne aluetasot tai -luokitukset, jotka tuotettu tietoaaineisto kattaa.

Esimerkki: Aluetilinpito

Aluetilinpitossa on käytössä alueluokitus, joka vastaa EU:n yhtenäistä alueyksikköjen NUTS –luokitusta (NUTS2 eli suuralueluokitus ja NUTS3 eli maakuntaluokitus).

3.8 Ajallinen kattavuus

Kuvailtaan ajanjaksot, jotka tietoaaineistot kattavat (eli se ajanjakso jolta tietoaaineisto on julkaistu, esim. 1985–2006 vuositietojen osalta). Myös tieto siitä, onko tilasto lopullinen vai päivittykö tiedot vielä, voidaan lisätä tähän kohtaan.

3.9 Perusajankohta

Kuvailtaan ajanjakso, jota käytetään indeksin pohjana tai johon aikasarja viittaa (esim. perusvuosi 2000 indekseille tai siitä johdetuille kiinteähintaisille muuttujille).

4 Mittayksikkö

Kirjataan mittayksiköt, joita on käytetty julkaistussa tietoaaineistossa (mittayksiköjä ovat esim. eurot, %, indeksipisteluku, henkilöiden määrä tai euroa per litra), fysikaaliset suureet mieluiten SI-järjestelmän mukaisina yksiköinä.

Myös käytetty suuruusluokka (esim. tuhansia, miljoonia, miljardeja) tulisi ilmoittaa joko sanallisesti tai potensseina (10^3 , 10^6 ja 10^9).

5 Viiteajankohta

Kerrotaan ajankohta, jota tilasto kuvaa. Esim. kalenterivuosi, kuukausi ym. Mikäli viiteajankohdan ja havaintoajankohdan välillä on eroa, tulee ero ja sen vaikutusta aineistoon kuvailta.

6 Toimintavaltuudet

Kuvataan tärkeimpiä toimintavaltuuksiin liittyviä asioita, kuten lainsäädäntöä, mahdollisia sopimuksia muiden organisaatioiden yhteistyökumppaneiden ym. kanssa sekä mahdollista tietojen jakamista esim. muiden tilastoja tuottavien organisaatioiden kanssa.

6.1 Lainsäädäntö ja muut sopimukset

EU-tason ja kansalliset säädökset tai muut viralliset tai epäviralliset sopimukset, joilla tietyille elimelle annetaan vastuu ja toimivalta tilastojen keräämistä,

6.2.2020

käsittelyä ja levitystä varten. (EU-säädös, muu sopimus tai ESS:n liittyvä viisivuotishjelma). Kansallisella tasolla: kansallinen lainsäädäntö tai muu sopimus (mukaan lukien EU-asetusten toimeenpano).

Esim. Kuluttajahintaindeksin lainsäädännön kuvaus:

Kuluttajahintaindeksin ja elinkustannusindeksin laadinta perustuu Kansainvälisen työjärjestön ILO:n työtilastokonventioon n:o 160, jonka Suomi on ratifioinut vuonna 1987. Indeksien laadinnassa noudatetaan konventioon liittyviä kansainvälisiä suosituksia.

Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin laskentaa ohjaavat EU-säädökset. Perusasetuksena on Euroopan neuvoston asetus numero 792/2016, jossa säädetään EU-jäsenmaiden vertailukelpoisen kuluttajahintaindeksin laadinnasta. Lisäksi on useita Komission asetuksia, joissa on säädetty yhdenmukaistetun indeksin laskentamenettelyistä sekä sen kattavuudesta.

Yhdenmukaistetusta kuluttajahintaindeksistä kiintein veroin on säädetty asetuksella 119/2013.

6.2 Tietojen jakaminen

Järjestelyt tai menettelyt tietojen jakamiseksi ja koordinoinnin järjestämiseksi tietoa tuottavien elinten välillä. Niitä ovat mm. sopimukset muiden tilastovirastojen tai muiden yksiköiden välillä, joiden kanssa samaa tietoaaineistoa jaetaan.

7 Tilastollinen tietosuoja

Kuvataan tietosuojaan liittyvät yleiset määräykset ja suostumukset sekä aineistokohtaiset suojaustoimet.

Sisältää organisaation sisäisen tietojen säilyttämisen, käytön, tiedonsiirron sekä julkistamisen tai käyttöoikeuden antamisen.

7.1 Tietosuojaperiaatteet

Lainsäädännölliset toimenpiteet tai muut viralliset menettelyt, joilla estetään sellaisen tiedon luvaton käyttö tai paljastaminen, jonka avulla voidaan joko suoraan tai välillisesti tunnistaa henkilö tai taloudellinen yksikkö.

Lainsäädäntö, tietosuojaohjeet, salassapitositoumukset ja mahdolliset tietosuojaan liittyvät sopimukset tiedontoimittajien kanssa kuvataan yleisesti mahdollisine linkeineen.

7.2 Tietosuoja ja –turva tietoja käsiteltäessä

Tietosuojaperiaatteet ja tiedonkäsittelyyn sovellettavat säännöt, joilla on määrä varmistaa tilastollinen tietosuoja ja estää tietojen luvaton paljastaminen. Esim. tietosuojaohjeet, mahdolliset tilastokohtaiset työohjeet.

Laaturaportoinnissa kuvataan suojaamisessa käytetty menettely. Tarvittaessa viitteeksi voidaan lisätä the Handbook on Statistical Disclosure Control (2010), jossa yleisimmistä menetelmistä on lisätietoa. Suojaamisessa käytettyjä parametrien arvoja ei tule ilmoittaa, koska tätä tietoa on mahdollista hyödyntää aineiston suojauksen purkamisessa.

Kerrotaan merkintätapa, jolla suojatut tiedot merkitään. Myös liputus, kun tietoja siirretään Eurostatiin.

Esimerkkejä:

6.2.2020

- Tilaston tiedot ovat tilastolain (280/2004) mukaan julkisia.
- Tilaston taulukot on tuotettu käyttämällä/muokkaamalla taulukon luokitusta niin karkealla/yleisellä tasolla, ettei pieniä solufrekvenssejä pääse syntymään.
- Yritysten lukumäärätiedot on säädetty tilastolaissa (280/2004) julkisiksi ja pieniäkään solufrekvenssejä ei tarvitse suojata. Määrätaulukoista vähän havaintoja sisältävät (kynnysarvo) tai yhden tai kahden yksikön dominoimat (dominanssisääntö) solut on suojattu peittämällä solun arvo yksittäisen yrityksen tietojen paljastumisen estämiseksi. Näiden lisäksi on peitetty muita soluja estämään ensisijaisesti peitettävien soluarvojen laskeminen marginaalisummien avulla. Peitetyt solut on merkitty julkaistussa taulukoissa merkinnällä '..' (tai muu tilaston käyttämä merkintä, esimerkiksi StatFin kaksi pistettä). Tarkempaa tietoa peittämisestä [the Handbook on Statistical Disclosure Control](#) (2010).
- Joidenkin merkittävimpien tiedonantajien kanssa on sovittu tietojen julkistamisesta silloinkin, kun kyseisten tiedonantajien tiedot voisivat paljastua ja jolloin yleisten tietosuoja sääntöjen mukaan tiedot tulisi suojata. Menettelyllä varmistetaan tilaston keskeisten lukujen julkaiseminen.

Kerrotaan aineiston tutkimuskäytön mahdollisuudesta ja tiedon suojaamisen periaatteista tutkimuskäytössä.

Esimerkkejä:

- Tilaston tietoja ei luovuteta tunnistettavassa muodossa Tilastokeskuksen ulkopuolelle. Aineiston käyttö tieteellistä tutkimusta ja tilastollisia selvityksiä varten on mahdollista ainoastaan erillisen käyttöluvapäätöksen perusteella ja tunnistamattomassa muodossa. [Lisätietoja käyttöluvista](#)
- Tiedot iästä, sukupuolesta, ammatista, sosioekonomisesta asemasta ja koulutuksesta voidaan kuitenkin luovuttaa edellä mainittuihin tarkoituksiin myös tunnistetietoineen.

8 Julkistamispolitiikka

Säännöt tilastotiedon levittämiseksi asianomaisille.

8.1 Julkistamiskalenteri

Kuvaillaan tilaston julkistusaikataulun laadinnan periaatteet. Mainitaan myös, jos kyseiselle tietoaineistolle on olemassa julkistamiskalenteri.

8.2 Pääsy julkistamiskalenteriin

[Julkistamiskalenterin](#) linkki tai viite.

8.3 Käyttäjien käyttöoikeudet

Toimintaperiaatteet koskien tiedon julkaisemista käyttäjille. Levityksen laajuus (esim. julkinen levitys, valikoiduille käyttäjille), miten käyttäjille tiedotetaan tietojen julkaisemisesta, ja määrätäänkö toimintaperiaatteissa tilastotietojen levittämisestä kaikille käyttäjille.

Esim. Tilastokeskuksen tilastojen julkistamisperiaatteet koskevat muun muassa tilastojen julkistamistapaa ja ajankohtaa sekä tietojen salassapitoa ennen julkistamista. Tiedot julkistetaan kaikille käyttäjille samanaikaisesti. Erityistapauksissa tietoja voidaan luovuttaa ns. embargo-periaatteella ennen virallista julkistamisaikaa.

6.2.2020

9 Jakelutiheys

Kuinka usein tietoa jaellaan (esim. kuukausittain, neljännesvuosittain, vuosittain) sekä mahdolliset revisiot.

10 Saatavuus ja selkeys

Kuvataan eri jakelumenetelmiä, joilla tiedot tuodaan käyttäjien saataville (mukaan lukien eri jakelumuodot ja niiden saatavuus).

Esim. Avoimet työpaikat –tilasto

Avoimet työpaikat -tilaston tulokset julkaistaan Suomen virallisen tilaston Työmarkkinat-sarjassa. Keskeisimmät tulokset julkistetaan määräpäivinä Internetissä tilaston [kotisivulla](#). Kotisivun linkeistä löytyvät muun muassa tilaston kuvaus, käsitteet ja määritelmät sekä maksuttomat tilastotietokantataulukot (StatFin). Eurostat julkaisee avoimet työpaikat -tilaston neljännesvuositietoja omilla kotisivuillaan.

10.1 Lehdistötiedote (Tilastojulkistus)

Tietoaineistoon liittyvät säännölliset tai yksittäiset lehdistötiedotteet. Säännöllisistä myös ilmestymistiheys, ajankohta, aihe, tiedon tyyppi sekä linkki tietoon.

10.2 Julkaisut (laajemmat/muut)

Säännölliset tai yksittäiset julkaisut, joilla tiedot annetaan julkisesti saataville. (Muut kuin edellä mainitut lehdistötiedotteet tai julkistukset). Julkaisujen linkki, julkaisupäivämäärä sekä mahdollinen ilmestymisjakso. Mikäli julkaisusarja on päättynyt, tulee tämä ilmoittaa.

10.3 Verkkotietokanta

Tiedot verkossa olevista tietokannoista, joissa julkaistut tiedot ovat saatavilla.

Laatuindikaattori 10.3.1.Tietokantahaut / AC1

Taulukkohakujen määrät tilastoalueella tietyinä ajanjaksona esitettynä taulukkona tai graafina. Näihin ei lasketa sisäisiä hakuja.

10.4 Yksikötason aineistojen saatavuus

Kuvaillaan ovatko ja miten tietoaineistot ovat saatavilla yksikötason aineistoina (mikroaineistoina), esim. tutkijoille. Kuvaillaan näiden aineistojen anonymisointisääntöjä lyhyesti. Kerrotaan myös, jos yksikötason aineistoja siirretään tilastoviranomaisten välillä.

Esim. Työssäkäyntitilasto:

Tilastotarkoituksiin kerättävät tiedot ovat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n mukaan salassapidettäviä. Vastausaineistoa käytetään ainoastaan tilastollisiin tarkoituksiin. Tutkimusaineiston tiedot suojataan Tilastokeskuksen antamien tietosuojamääräysten mukaisesti, eikä tilastotaulukoista käy ilmi yksittäisen toimipaikan antamia vastauksia.

Tilastokeskus voi tilastolain (280/2004) 13 §:n mukaan luovuttaa erillisen käyttöluopapäätöksen perusteella tietoja tieteellisiä tutkimuksia ja tilastollisia selvityksiä varten ilman suoran tunnistamisen mahdollistavia tietoja. Tilastolaki kieltää tilastotarkoituksiin kerättyjen tietojen käytön tutkinnassa, valvonnassa, oikeudenkäynnissä, hallinnollisessa päätöksenteossa tai yritystä koskevan asian käsittelyssä.

6.2.2020

10.5 Muu tiedonjakelu

Viittaukset tärkeimpiin muihin tiedonjakelutapoihin.

Laatuindikaattori Metatietohaut / AC2

Metatietohakujen määrät tilastoalueella tietynä ajanjaksona esitettynä taulukkona tai graafina. Näihin ei lasketa sisäisiä hakuja.

10.6 Menetelmädokumentointi

Lyhyt yhteenveto käytetyistä menetelmistä sekä lähtöaineiston tyypistä. Saatavilla olevien menetelmäsiakirjojen kuvaus ja viitteet.

Esim. Suomen BKTL-menetelmäkuvaus. Toukokuu 2016. Helsinki: Tilastokeskus.

Laatuindikaattori Metatietojen täydellisyys / AC3

Annettujen metatietoelementtien suhdeluku sovellettaviin metatietoelementteihin.

10.7 Laatudokumentointi

Dokumentointi menettelyistä, joita sovelletaan laadunhallinnassa ja -arvioinnissa, esim. laatuohjeistus, laaturaportit.

11 Laadunhallinta

Kerrotaan organisaation laadunhallintapolitiikka, laadunvarmistus- ja laadunarviointimenettelyt.

11.1 Laadunvarmistus

Kuvataan toteutetut toiminnot, joiden voidaan osoittaa antavan varmuuden siitä, että prosessit täyttävät tilastotietojen tuotantoa koskevat vaatimukset.

Esim. viittaus laadunhallinnan sivulle.

11.2 Laadun arviointi

Kuvataan tietojen laadun arviointi yhdenmukaisten laatukriteereiden pohjalta.

Esim. SVT-laatukriteerit ja laatuselostesuositus

12 Relevanssi

Käyttäjien tarpeiden huomioonottaminen tilaston tuotantoprosessissa.

12.1 Käyttäjien tarpeet

Kuvaus käyttäjistä ja heidän tarpeistaan tilastotietojen osalta.

12.2 Käyttäjättyytyväisyys

Kuvataan miten käyttäjien näkemyksiä ja mielipiteitä kerätään. Lisäksi tulisi esittää käyttäjättyytyväisyysmittauksien tärkeimmät tulokset (käyttäjättyytyväisyysindeksin muodossa, mikäli saatavilla) ja viimeisimmän käyttäjättyytyväisyysmittauksen päivämäärä.

12.3 Täydellisyys

Missä laajuudessa kaikki tarvittavat tilastot ovat saatavilla.

Laatuindikaattori Täydellisyysaste (käyttäjä ja tuottaja) / R1_U ja R1_P

6.2.2020

R1. Tietojen täydellisyysaste: Missä laajuudessa kaikki vaaditut tiedot ovat saatavilla.

13 Tarkkuus ja luotettavuus

Keskeinen laadunraportointiosa, jossa kuvataan kuinka hyvin ja tarkasti tavoiteltuja asioita mitataan.

13.1 Tarkkuus ja luotettavuus yleisesti

Tiivistelmä keskeisimmistä virhelähteistä ja arvio mahdollisesta harhasta (etumerkki ja suuruusluokka) tärkeimpien tunnuslukujen osalta määrällisesti tai laadullisesti.

13.2 Otantavirhe

Perusjoukon arvon ja satunnaisotoksesta johdetun estimaatin erotuksen osa, joka johtuu siitä, että vain perusjoukon osa on laskettu. Kuvataan sekä otosta että otannasta johtuvaa virhettä.

Laatuindikaattori Keskivirheet (käyttäjä ja tuottaja) / A1a ja A1b

Tarkkuusmittarit, joilla arvioidaan estimaattorin otannasta johtuvaa satunnaisvaihtelua.

13.3 Muut virhelähteet

Virhe tutkimuksen estimaateissa, joka ei johdu otantavaihteluista.

13.3.1 Peittovirhe

Ylipeitto, alipeitto ja duplikaatit.

Laatuindikaattori Ylipeiton osuus / A2

Kehikossa olevien yksiköiden osuus, jotka eivät kuulu kohdejoukkoon.

Laatuindikaattori Yhteisten yksiköiden osuus / A3

Niiden yksiköiden osuus, jotka sisältyvät sekä tilaston tiedonkeruuseen että hallinnollisiin lähteisiin suhteessa tilaston koko yksikkömäärään.

13.3.2 Mittausvirhe

Sellaisten virhelähteiden kuvaus, jotka vaikuttavat mittaukseen, mutta joita ei voi suoraan yhdistää muiden virhelähteisiin (suunnittelu, välineet, keruutapa ym.) Myös se, kuinka mittausvirhettä pyritään vastedes välttämään.

13.3.3 Katovirhe

Ero kerätyistä tiedoista lasketun tilaston ja niiden tietojen välillä jotka laskettaisiin, jos arvoja ei puuttuisi.

Laatuindikaattori Yksikkökato / A4

Yksiköiden määrä, joilta puuttuu tieto tai joiden tieto ei ole käytettävissä suhteessa kaikkien kohdeperusjoukon käytettävissä olevien yksiköiden määrään.

Laatuindikaattori Eräkato / A5

Niiden yksiköiden määrä, jotka eivät vastanneet tiettyyn kysymykseen suhteessa yksiköihin, joiden olisi tullut vastata ao. kysymykseen.

6.2.2020

13.3.4 Käsittelyvirhe

Käsittelyvirhemekanismien kuvaus.

13.3.5 Mallista johtuva virhe

Mallinnuksen käytöstä johtuvien virhemekanismien kuvaus.

14 Oikea-aikaisuus ja täsmällisyys

14.1 Oikea-aikaisuus

Tietojen saatavuuden ja tietojen kuvaaman tapahtuman tai ilmiön välinen ajanjakso.

Laatuindikaattori Oikea-aikaisuus (ennakko) / TP1

Päivien (tai viikkojen tai kuukausien) määrä viiteajankohdan viimeisestä päivästä ensimmäisten tulosten julkistamiseen.

Laatuindikaattori Oikea-aikaisuus (käyttäjä ja tuottaja) / TP2

Päivien (tai viikkojen tai kuukausien) määrä viiteajankohdan viimeisestä päivästä lopullisten tulosten julkistamiseen.

14.2 Täsmällisyys

Aikaviive varsinaisen tiedon toimituspäivän ja julkistamiskalenteri mukaisen tavoitepäivän välillä, jolloin tiedot olisi pitänyt toimittaa. Syy mahdolliselle viivästymiselle ja parannusehdotus tilanteen korjaamiseksi vastaisuudessa.

Laatuindikaattori Täsmällisyys (käyttäjä ja tuottaja) / TP3

Tietojen toimittamis-/julkaisemispäivän ja aikataulutetun toimittamisen/julkaisemisen tavoitepäivän välisten päivien määrä.

15 Johdonmukaisuus ja vertailukelpoisuus

Missä määrin tilastoja voidaan luotettavasti yhdistellä eri tavoin ja eri käyttötarkoituksia varten. Käytettyjen tilastokäsitteiden, mittausvälineiden ja -menettelyjen eroavaisuuksien vaikutuksen mittaaminen, kun tilastoja verrataan maantieteellisten alueiden tai eri ajanjaksojen välillä.

15.1 Maantieteellinen vertailukelpoisuus

Missä määrin eri maantieteellisiä alueita koskevat tilastot ovat vertailukelpoisia.

Kuvaillaan mahdollisia ongelmia maiden tai alueiden vertailtavuudessa.

Kuvaillaan ongelmien syitä sekä kuinka suuri vaikutus niillä on keskeisimpiin virhelähteisiin. Kerrotaan myös poikkeamista ESS:n/kansainvälisiin käsitteisiin ja luokituksiin verrattuna.

Kuvaillaan myös tilastollisten kahden maan välillä peilattavien tilastojen epäsymmetrisyyksiä.

Laatuindikaattori Asymmetriaindikaattori/ CC1

Lasketaan silloin, kun saman ilmiön suuruutta verrataan kahden maan välillä (esim. ulkomaankaupassa tai muuttoliikkeessä).

15.2 Ajallinen vertailukelpoisuus

Missä määrin eri aikoja koskevat tilastot ovat vertailukelpoisia tai sovitettavissa yhteen.

6.2.2020

Laatuindikaattori Vertailukelpoisen aikasarjan pituus / CC2

Viiteajankohtien määrä aikasarjassa viimeisen katkeamisen jälkeen.

15.3 Yhtenäisyys yli tilastoalueiden

Missä määrin muista tietolähteistä tai tilastointialueilta hankitut tilastot ovat sovitettavissa yhteen.

Esim. Tilastokeskuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen vertailu

Esim. Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto suhteessa muihin tilastoihin kuin kansantalouden tilinpitoon.

Yhtenäisyyttä muihin tilastoihin rajoittavat käsitteelliset ja menetelmälliset asiat:

1. Liiketoiminnan kuukausikuvaajien liikevaihto on laskettu verohallinnon kausiveroaineistosta. Liikevaihdon määrittely kausiveroilmoituksessa ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa.
2. Yritys- ja toimipaikkarekisterin ja tilinpäätöstilaston tiedot on yhtenäistetty tilastovuodesta 2013 lähtien. Aikaisempina vuosina yritysten luokittelussa toimialoille on ollut jonkin verran eroja. Myös yritysten lukumäärätiedoissa on ollut eroja.
3. Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta. Luokitteluperusteena on käytetty myös henkilöstön lukumäärää ja liikevaihtoa.

15.3.1 Yhtenäisyys osavuositilastojen ja vuosittaisien tilastojen välillä

Missä määrin eri aikavälillä julkaistavat tilastot ovat sovitettavissa yhteen. Mikäli ne eivät ole kaikilta osin, kuvataan erojen syyt ja se miltä osin voidaan verrata.

Esimerkki: Asuntojen vuokrat.

Vuokrien vuositilaston lisäksi Tilastokeskus julkaisee neljännesvuosittaisia vuokratietoja. Vuositilaston laadinta eroaa joiltakin osin neljännesvuositilaston laadinnasta. Selkein ero tilastojen välillä on se, että vuositilastossa käytetään haastatteluaineiston ohella asumistukirekisteriä, jonka tiedot eivät tule mukaan neljännesvuositilastoon. Vuositilaston aineistopohja on näin ollen huomattavasti neljännesvuositilaston aineistopohjaa kattavampi.

15.3.2 Yhtenäisyys kansantalouden tilinpidon kanssa

Missä määrin tilastot ovat sovitettavissa yhteen kansantalouden tilinpidon kanssa.

Esim. Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto suhteessa kansantalouden tilinpitoon.

Kansantalouden tilinpidon toimialoittainen arvonnäkökulma poikkeaa tilinpäätöstilaston jalostusarvosta, koska kansantalouden tilinpidon laskelmat laaditaan toimipaikoittain. Tilinpäätöstilastojen jalostusarvon laskenta pohjautuu yritystason tietoihin. Lisäksi tilinpäätöstilaston jalostusarvo arvioidaan tuottajahintaan.

15.4 Sisäinen yhtenäisyys

Missä määrin tilastot ovat tietyn tietokokonaisuuden sisällä yhtenäiset. Onko määritelmässä tai tarkasteluajankohdissa eroja?

Esimerkki: Tavaroiden ja palvelujen ulkomaankauppa.

6.2.2020

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa –tilasto on osaksi johdettu muista tilastoista. Tullin julkaisemien ulkomaankauppa- ja Tilastokeskuksen julkaisemien Palvelujen ulkomaankauppa- sekä Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa –tilastojen välillä on eroja. Tulli julkaisee rajat ylittävän tavarakaupan, kun taas Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa –tilastossa ulkomaankauppa perustuu omistajuuden vaihdokseen.

Palveluiden ulkomaankauppa –tilaston tiedot eroavat tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa –tilastosta siten että se sisältää ainoastaan suomalaisten yritysten käymän ulkomaankaupan tietyissä palveluerissä. Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa kattaa kaikki sektorit ja palvelut. Lisäksi tilastoissa on määritelmällisiä eroja tehtaattoman tuotannon ja rakentamispalveluiden tuonnin osalta.

16 Kustannukset ja vastausrasite

Tilaston keräämiseen ja tuottamiseen liittyvät kustannukset ja vastausrasite. Kustannusten ja vastausrasitteen vähentämiseen tähtäävät toimet ja tavoitteet.

17 Tietojen revisoituminen

Kaikki julkaistujen tilastotietojen arvojen revisiot.

17.1 Tietojen revisoitumislinjaukset

Kuvataan organisaatiossa yleisesti ja kyseiseen tilastoon erityisesti sovellettava revisiopolitiikka.

17.2 Tietojen revisoitumiskäytännöt

Kuvataan merkittävät aikataulutetut revisiot sekä niiden ennustettu keskimääräinen vaikutus. Kuvailtaan myös pienempiä revisioita tarpeen mukaan.

Esim. Kansantalouden tilinpidon revisoituminen.

Kansantalouden neljännesvuositilinpidon tiedot tarkentuvat pääosin kolmesta syystä. Ensinnäkin, laadinnassa käytettävät lähdeaineistot saattavat tarkentua tai ne saadaan käyttöön vasta ensijulkistuksen jälkeen. Toiseksi neljännesvuositilinpidon tiedot täsmäytetään vastaamaan aina uusimpia käytettävissä olevia vuositilinpidon tietoja, jolloin kaikki muutokset kansantalouden tilinpidon vuositiedoissa tarkentavat myös neljännesvuositilinpitoa. Kolmanneksi, neljännesvuositilinpidon laadinnassa käytetyt täsmäytys- ja kausitasoitusmenetelmät käsittelevät koko aikasarjan yhdellä kertaa, jolloin lähdeaineiston tai vuositason muutos yhdellä neljänneksellä/vuodella tarkentaa yleensä myös sitä edeltävien neljännesten tietoja.

Suurimmat tarkentumiset tapahtuvat ensijulkistusta seuraavien 2–3 vuoden aikana, sillä vuositilinpidon tiedot tulevat lopullisiksi noin kahden vuoden viiveellä tilastovuoden päättymisestä. Tämän jälkeen tietojen tarkentuminen on yleensä vähäistä.

Laatuindikaattori Keskimääräinen revisio (käyttäjä ja tuottaja) / A6

Keskeisten erien keskimääräiset revisiot tietyn ennalta määrätyn ajanjakson aikana. ”Revisio” määritellään erona keskeisen erän myöhemmän ja aiemman estimaatin välillä.

Esim. Kansantalouden neljännesvuositilinpidon revisoituminen

Bruttokansantuotteen volyymin muutoksen tarkentuminen

6.2.2020

	1. julkistus	Edellinen julkistus	Uusin julkistus	Tarkentuminen, %-yks.
Kausitasoitettu, muutos edellisestä neljännekestä, %	2016Q2	-0,0	0,2	0,2
	2016Q3	0,4	0,8	0,5
	2016Q4	0,0	0,6	0,6
	2017Q1	1,2	1,2	0,0
Työpäiväkorjattu, muutos vuodentakaisesta, %	2016Q2	0,4	0,6	0,7
	2016Q3	1,6	1,7	0,6
	2016Q4	1,3	1,8	1,0
	2017Q1	2,7	2,7	0,3

Bruttokansantuotteen volyymin muutoksen tarkentuminen keskimäärin 2014Q1 alkaen, %-yksikköä

	Revisioiden itseisarvojen keskiarvo	Revisioiden keskiarvo
Kausitasoitettu, muutos edellisestä neljännekestä	0,3	0,1
Työpäiväkorjattu, muutos vuodentakaisesta	0,5	0,0

18 Tilastoprosessi

18.1 Lähdeaineistot

Tilastollisten aggregaattien kokoamiseen käytetyn tilastollisen raakatiedon ominaispiirteet ja osatekijät. Erityisesti rekisteriaineistojen kohdalla tavoiteperusjoukon ja rekisterin perusjoukon sekä määritelmien tarkastelu (esim. 4 viikon periodien raportointi vs kuukausiraportointi).

18.2 Tiedonkeruun tiheys

Kuinka usein perustietoa kerätään.

18.3 Tiedonkeruumenetelmä

Kuvataan menetelmää, jolla kerätään tietoja vastaajilta (esim. postikysely, tietokoneavusteinen käyntihaastattelu CAPI, verkkokysely, jne.). Annetaan lisää tietoa lomakesuunnittelusta ja -testauksesta, haastattelijoiden koulutuksesta, menetelmistä, joilla seurataan vastauskatoa, jne.

Lähde: The Handbook of Recommended Practices for Questionnaire Development and Testing Methods in the ESS (Eurostat, 2006).

Mikäli tieto saadaan rekistereistä, kuvataan sopimuksia ja tiedonsiirtoa.

18.4 Aineiston/datan validointi

Saatujen tilastotietojen tarkastus- ja tulosten laadunvarmistusprosessi.

18.5 Tiedon käsittely

Kuvataan prosessia, jolla aineisto käsitellään (esim. tietojen editointi, imputointi, painottaminen, katovirheen oikaisu, kalibrointi, käytetty malli, jne.).

6.2.2020

Laatuindikaattori Imputointiaste/A7

Korvattujen arvojen määrä suhteessa kokonaisarvojen määrään tietyn muuttujan osalta.

18.6 Oikaisut

Menettelyt tilastotietojen muuttamiseksi, jotta ne vastaisivat kansallisia tai kansainvälisiä standardeja tai jotta tiettyjä tietokokonaisuuksia koottaessa voitaisiin puuttua laatueroihin.

18.6.1 Kausitasoitus

Tilastollinen menetelmä, jolla oikaistaan sarjaan vaikuttava kausivaihtelujen vaikutus.

Esim. Kausitasoitus on tilastollinen menetelmä, jolla käsitellään aikasarjoja. Menetelmällä poistetaan aineistosta vuoden sisäinen, miltei säännöllisenä toistuva vaihtelu. Tilastossa käytetään Tramo/Seats-menetelmää ja J-Demetra+ -ohjelmistoa. Lisäksi kausitasoitus perustuu ESS Guidelines on Seasonal Adjustment -ohjeisiin.

19 Kommentti

Täydentävä kuvaus, joka voidaan liittää tietoon tai metatietoon. Vain sellaisille kuvauksille, jotka eivät sovi minkään muun otsikon alle.